

คำตอบเดียวของ “ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)”

ดร.สมพิศ วิชญวิเชียร*

“ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)” ได้กลายเป็นสิ่งที่ผู้แสวงหาความสำเร็จปรารถนาอย่างยิ่ง ตั้งแต่ผู้บริหารระดับประเทศ ระดับองค์กร จนถึงบุคคลทั่วไป นักเรียน นักศึกษา และวัยรุ่น เพราะเชื่อว่าความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นถนนนำสู่ความสำเร็จ ถ้าความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญถึงขั้นนี้ พระคัมภีร์ซึ่งเป็นพระวจนะของพระเจ้าเป็นโคมส่องสว่างสำหรับชีวิตของเรา น่าจะได้พูดถึงเรื่องนี้อย่างแน่นอน และถ้าพระคัมภีร์พูดถึงเรื่องนี้ ย่อมเป็นความจริง เป็นคำตอบแท้ที่เราไม่ควรพลาดเลย

ตำรา “ความฉลาดทางอารมณ์” จะเริ่มต้นที่ให้อัจฉริยะตัวเองก่อน มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ทำให้สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเอง มีความสุขและพอใจในงาน จึงพร้อมจะพัฒนาตนเอง จากนั้นก็จะเป็นการเข้าใจผู้อื่น รู้จักสร้างความสัมพันธ์ ซึ่งจะรวมทั้งการรู้จักแก้ปัญหา หรือประสานความขัดแย้ง เราอาจหลับตานึกถึงคนที่มีคุณสมบัตินี้ เหล่านี้ เชื่อว่าคนเช่นนี้น่าจะมีความสุขจริง ๆ เป็นคนน่าคบ ใคร ๆ ก็รัก ใคร ๆ ก็อยากเข้าใกล้ ถ้าภาษาสากลหน่อยก็เรียกว่า “พอบิวล่า (Popular)”

การรู้จักตัวเอง ตัวเราถูกหล่อหลอมจากค่านิยม คำสอนต่าง ๆ เริ่มจากครอบครัว สังคมรอบข้าง โรงเรียน สถาบันการศึกษา รวมทั้งค่านิยมในยุคสมัย เราจะสังเกตเห็นว่า คนในครอบครัวเดียวกัน มักจะมีความเห็นหรือมุมมองในสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียงกัน สถาบันการศึกษาที่มีประวัติเก่าแก่ มีวัฒนธรรมของตัวเอง ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อนักเรียน นักศึกษาในสถาบันนั้น ๆ จนบางบริษัทถึงกับกำหนดว่าให้รับนักศึกษาจากสถาบันนี้ ไม่รับนักศึกษาจากสถาบันโน้น ถ้าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลต่อเราถึงขั้นนี้ แล้วตัวจริงของเราอยู่ไหน เป็นใครนี่เองกระมังที่เรามักจะชอบทำแบบทดสอบจิตวิทยาเพราะอยากรู้ว่าเราเป็นใคร เป็นคนอย่างไร ถ้าเราอยู่ในสภาพเช่นนี้ ใครเล่าจะช่วยให้เราได้ นักจิตวิทยาหรือ? ไม่มีความรู้ใดที่สมบูรณ์ ทฤษฎีต่าง ๆ ของจิตวิทยาเต็มไปด้วยข้อโต้แย้ง เราจะทำอย่างไรดี

เราประจักษ์ความจริงตามพระคัมภีร์ว่า ทุกสิ่งที่เราทุกคนมี ไม่ว่าจะเป็นความสามารถ ทรัพย์สินเงินทองหรือตำแหน่งหน้าที่การงาน ล้วนเป็นสิ่งที่พระเจ้าประทานให้เราทุกคนเป็นคนบาป พระเยซูทรงเลือกเสด็จมาในโลกเป็นมนุษย์โดยความเต็มใจ รับการทรมานทุกข์ เหยียดหยาม จนถึงความตายที่กางเขน การกระทำของพระองค์เป็นการเสียสละที่ยิ่งใหญ่จนพระบิดาผู้ทรงเป็นผู้พิพากษาที่

แท้จริงยอมรับการไถ่โทษของพระเยซูแทนเรา เราจึงเป็นผู้ชอบธรรมโดยงานที่พระเยซูได้ทำแล้วเพื่อเรา เป็นพระคุณจากพระเยซู เราทุกคนไม่ต่างกัน' จึงไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่นเราจึงเป็นอิสระจากการเปรียบเทียบ ปมด้อย รวมทั้งปมเด่นที่คิดว่าดีกว่าคนอื่นเราจึงกล้าเผชิญกับตัวจริงของเรายอมรับทั้งของประทานและความอ่อนแอของเรา มีอิสระที่จะใช้ของประทาน และอิสระที่จะขอความช่วยเหลือ ทั้งไม่ต้องพยายามแสวงหาตำแหน่ง เกียรติยศ เพราะเรารู้ว่ามาจากพระเจ้า ถ้าพระองค์จะให้เรา เราไม่ต้องไขว่คว้าพระองค์จะรักษาให้เรา คุณตัวอย่างของกษัตริย์ดาวิด โยเซฟ โมเสส หรือยอห์น บัพติศโต บุคคลเหล่านี้ไม่เคยต้องไขว่คว้า พระเจ้าผู้ทรงเจิมเขาเป็นผู้ทรงทำให้สำเร็จ

การสร้างความสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ที่ดีประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1. พร้อมจะเปิดตัวเองให้อีกฝ่ายรู้จัก
2. พร้อมจะรู้จักอีกฝ่ายหนึ่ง
3. ทั้งสองฝ่ายมีความรัก และไว้วางใจซึ่งกันและกัน

พระบิดา พระเยซู และพระวิญญาณบริสุทธิ์ทรงมีความสัมพันธ์ที่ดีเลิศ ทั้งสามพระองค์เป็นหนึ่งเดียวและพระองค์ก็ทรงปรารถนาที่เราจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพระองค์เช่นกัน เหมือนอาดัมสนทนากับพระเจ้าในสวนเอเดน ซึ่งเป็นพระประสงค์ดั้งเดิมของพระเจ้าในการทรงสร้างมนุษย์ แต่เมื่ออาดัมทำบาป เขาเริ่มซ่อนตัว บุคคลแรกที่เขาส่อนตัวคือ พระเจ้า จากนั้นก็กล่าวโทษภรรยาสุดที่รัก ความสัมพันธ์ทั้งกับพระเจ้าและมนุษย์ถูกทำลายสิ้น ความบาปทำให้เราอาย เราจึงซ่อนตัวเราแก้ตัวต่าง ๆ เรายังเห็นผลในวันนี้ เด็ก ๆ รู้สึกอายที่ไม่เหมือนคนอื่น พ่อแม่ก็พยายามจัดหาสิ่งต่าง ๆ ให้อีก เพราะกลัวลูกน้อยหน้าคนอื่น ยิ่งย่ำให้ลูกเปรียบเทียบแข่งขันกับผู้อื่น เราไวในการแก้ตัว ถ้าแก้ตัวไม่ทัน จะรู้สึกเจ็บใจ ถ้าเราแต่ละคนมีสภาพเช่นนี้ เราจะสร้างความสัมพันธ์ได้อย่างไร

ขอบพระคุณพระเจ้า โดยการสิ้นพระชนม์บนกางเขนของพระเยซู ได้ไถ่เราออกจากบาป เราไม่ต้องซ่อนตัวอีกต่อไป เรากล้าที่จะเปิดเผยตัวเองให้เพื่อน (คนที่เราจะสร้างความสัมพันธ์) รู้จักตัวจริงของเรา และเราก็พยายามรู้จักเพื่อน เข้าใจเพื่อน ถ้าเราบปถึงบกพร่องในเพื่อน เราก็ไม่ตกใจหรือโกรธเพราะมนุษย์คนบาปอย่างเรา ๆ ทำบาปได้ทุกอย่าง ตัวอย่างกษัตริย์ดาวิดซิ แม้พระองค์จะเป็นคนที่รู้พระทัยพระเจ้า ยังสามารถแย่งภรรยาคนอื่น และฆ่าสามีของนางเสียบ เปโตรปฏิเสธพระเยซูถึง 3 ครั้ง เมื่อกลับใจแล้วก็ยังกลัวพวกยิวพยายามเอาใจคนเข้าสู่หนัด ฉะนั้น เราจึงพร้อมจะให้อภัยกับเพื่อน เพราะเราเองก็ไม่ดีกว่าเพื่อนหรอก

พระเยซูในสภาพมนุษย์ที่ปราศจากบาปทรงเป็นผู้ที่มีอารมณ์สมบูรณ์ที่สุด จึงทรงเป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล พระเยซูทรงเป็นเพื่อนกับเลวี เพราะเขาวางใจพระองค์ แต่ไม่ทรงเป็นเพื่อนกับฟาริสี เพราะเขาอิจฉาพระองค์ ฉะนั้น คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์จึงไม่ใช่คนที่ใคร

ๆ รัก หรือ Popular แต่รู้จักตัวเองอย่างแท้จริง และรู้ว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับใคร ทั้งไม่ควบคุมคนที่
ไม่อยากสร้างความสัมพันธ์กับเรา แต่ยอมรับผู้อื่นอย่างที่เขาเป็น เหมือนที่พระเจ้ายอมรับเรา ซึ่งสิ่ง
เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเรารู้ว่าพระเจ้ายอมรับเราอย่างไม่มีเงื่อนไข และทรงถือว่าเราเป็นผู้ชอบธรรม
ผ่านทางพระราชกิจที่สำเร็จแล้วของพระเยซูที่บนกางเขน ดังนั้นแทนที่เราจะพึ่งการกระทำของตนเอง
และพยายามฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะล้มเหลวระหว่างทาง แต่ขอเราหันมาพึ่งพระ
เยซู ผู้จะทรงสร้างเราใหม่ให้เป็นบุคคลที่จะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง ซึ่ง
เป็นผลจากการที่เรามีความสัมพันธ์ที่ถูกต้องกับพระเจ้า

พระเยซู คือ คำตอบเดียว สำหรับผู้แสวงหา “ความฉลาดทางอารมณ์” และตำรา “ความฉลาด
ทางอารมณ์” ที่มีประสิทธิภาพที่สุด สมบูรณ์ที่สุด ท่านจะพบได้ใน “พระคริสตธรรมคัมภีร์”

ที่มา : พระคริสตธรรมประทีป สหกิจคริสเตียนแห่งประเทศไทย, ปีที่ 55 ฉบับที่ 298 พฤษภาคม – มิถุนายน
2004, หน้า 46-47.